

# **FÖLDRAJZ**

## **EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA**

**2011. május 12. 14:00**

Az írásbeli vizsga időtartama: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**NEMZETI ERŐFORRÁS  
MINISZTERIUM**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

## Fontos tudnivalók

A **feladatlap** megoldására felhasználható időkeret **240 perc**. A megoldáshoz **nem használhatja a középiskolai atlaszt**.

Amennyiben szükséges, **használja a zsebszámológépet, körzőt, vonalzót**, de a feladatlapban **tüntesse fel a megoldás menetét is!**

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrésze nem kaphat pontot.

Mindig a feltett kérdéseknek megfelelően válaszoljon! Az elvártnál több válasz (pl. kettő helyett három példa megnevezése) nem jár többletponttal.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve a részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon!**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**1. Oldja meg a feladatokat! Karikázza be az egyetlen helyes állítás betűjelét!**

1.
  - A. Az ekliptika síkja az Egyenlítővel  $66,5^\circ$ -os szöget zár be.
  - B. Az ekliptika síkja a Föld forgástengelyével  $66,5^\circ$ -os szöget zár be.
  - C. A Föld forgástengelye az Északi- és a Déli-sarkot összekötő tengellyel  $23,5^\circ$ -os szöget zár be.
2.
  - A. A Nap csak az Egyenlítő felett delelhet zenitben.
  - B. Egy adott pont felett akkor delel zenitben a Nap, ha sugarai  $90^\circ$ -os szögben érkeznek a felszínre.
  - C. A Nap a napéjegyenlőségek idején a Föld minden pontján zenitben delel.
3.
  - A. A bolygók szilárd felszínnel rendelkező, kőzetekből álló égitestek.
  - B. A saját holddal rendelkező égitesteket bolygónak nevezzük.
  - C. Központi csillag körül keringő, saját fénnel nem rendelkező égitestek a bolygók.
4.
  - A. Saját galaxisunkat Tejútrendszernek nevezzük.
  - B. A Naprendszerhez legközelebb található csillagot a bolygóival együtt Tejútrendszernek nevezzük.
  - C. Galaxisunkhoz legközelebb található extragalaxis a Tejútrendszer.
5.
  - A. A Föld és a Hold közepes távolságát 1 csillagászati egységnek nevezzük.
  - B. A Föld által a Nap körüli keringése során egy év alatt megtett utat 1 csillagászati egységnek hívjuk.
  - C. A Föld és a Nap közepes távolságát 1 csillagászati egységnek nevezzük.
6.
  - A. A dátumválasztó vonal – néhol a politikai határok miatti eltéréssel – a k. h.  $180^\circ$ -án fut.
  - B. A dátumválasztó vonal az országhatárokat figyelembe véve a greenwich-i hosszúsági körön fut.
  - C. A dátumválasztó vonalnak azt a hosszúsági kört nevezzük, ahol a helyi idő és a zónaidő egyaránt 24 óra 00 perc.

<b>6 pont</b>	
---------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

## 2. Tanulmányozza a leírást, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Egy hajó legénysége úgy döntött, hogy körülhajóznak egy kontinenst. Útjuk során áthaladnak az „A” és a „B” pontokon.

**„A” pontba:**

március 21-én érnek, ahol  $55^\circ$  magasan látják delelni a Napot a déli horizont felett. A helyi idő ekkor 1 óra és 20 perccel több a világidőnél.

**„B” pontba:**

június 22-én érkeznek, ahol  $26,5^\circ$  magasan látják delelni a Napot az északi horizont felett.

A helyi idő megegyezik az „A” pontban használt helyi idővel.

- a) Adja meg „A” és „B” pontok koordinátáit!

	szélesség	hosszúság
„A” pont		
„B” pont		

A számítást itt végezze!

6 pont

- b) Mekkora a távolság a két pont között légvonalban?

A számítást itt végezze!

Távolság: ..... km

2 pont

- c) Miért az északi horizont felett látja delelni a Napot a hajó legénysége a „B” pontból?

.....

1 pont

- d) Melyik kontinenst hajózták körbe?

Kontinens: .....

1 pont

**10 pont**

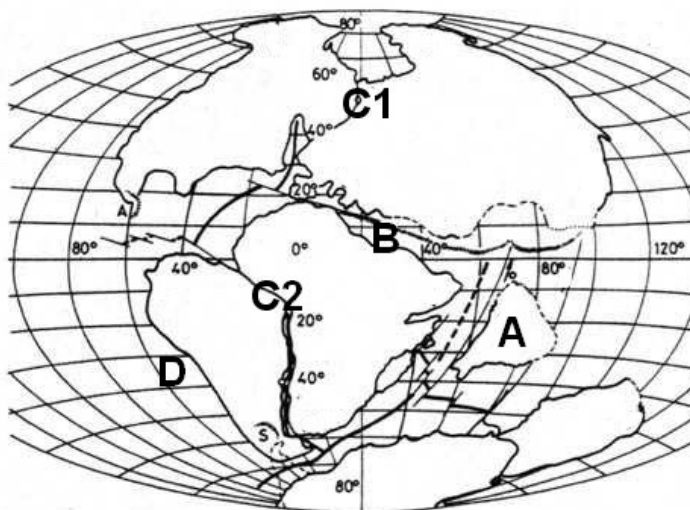
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a következő megállapítások! Írjon I betűt az igaz, és H betűt a hamis megállapítások sorszámára elé!

- ..... 1. A nagy méretarányú térképek jobban torzítanak, mint a közepes méretarányúak.
- ..... 2. Ha nem tájoljuk a térképet az álláspont meghatározása előtt, akkor eltévedünk a terepen.
- ..... 3. A Sarkcsillaggal meghatározhatjuk az északi irányt Új-Zélandon is.
- ..... 4. Két domborzati elem tengerszinttől számított magasságának különbsége az abszolút magasság.
- ..... 5. Ha a térkép méretaránya 1:1000, akkor a térképen mért 10 milliméter a valóságban 10 méternek felel meg.

5 pont

4. Válaszoljon a kérdésekre az ábra alapján!



- a) Melyik földtörténeti időben helyezkedtek el az ábrán látható módon a kontinensek? Húzza alá a megfelelőt!

*újidő, középidő, óidő*

1 pont

- b) Melyik félszigetet alkothatja az A kőzetlemez napjainkban?

.....

1 pont

- c) Hogyan változott az A lemezdarab helyzete az elmúlt 100 millió év alatt?

.....

.....

1 pont

- d) Nevezze meg a B-vel jelölt tengert! .....

Hogyan változott a kiterjedése a középidő végére? .....

Mi okozta ezt a változást? Adja meg a kőzetlemezek nevét és a mozgásukat!

Kőzetlemezek: .....-lemez, .....-lemez

Mozgásuk egymáshoz viszonyított iránya: .....

5 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

e) Melyik alakult ki korábban? Karikázza be a helyes válasz betűjelét!

A) az Atlanti-óceán északi medencéje

B) az Atlanti-óceán déli medencéje

1 pont	
--------	--

f) Hogyan keletkezett az Atlanti-óceán déli medencéje? Magyarázza a folyamatot a lemeztectonika alapján!

.....  
 .....

2 pont	
--------	--

g) Milyen kőzet keletkezik az Atlanti-óceán középvonalában?

A kőzet neve: .....

Típusa szerint a kőzetek mely csoportjába tartozik? *(Írja le mindkét besorolását!)*

....., .....

3 pont	
--------	--

h) Mi a neve a **D** betűvel jelölt területen napjainkban elhelyezkedő kőzetlemeznek?

.....

Milyen típusú kőzetlemez a felépítése alapján? .....

A kőzetlemez-mozgások mely típusa figyelhető meg a **D** és az attól keletre fekvő kőzetlemez határán?

.....

Nevezze meg az itt kialakult hegységet! .....

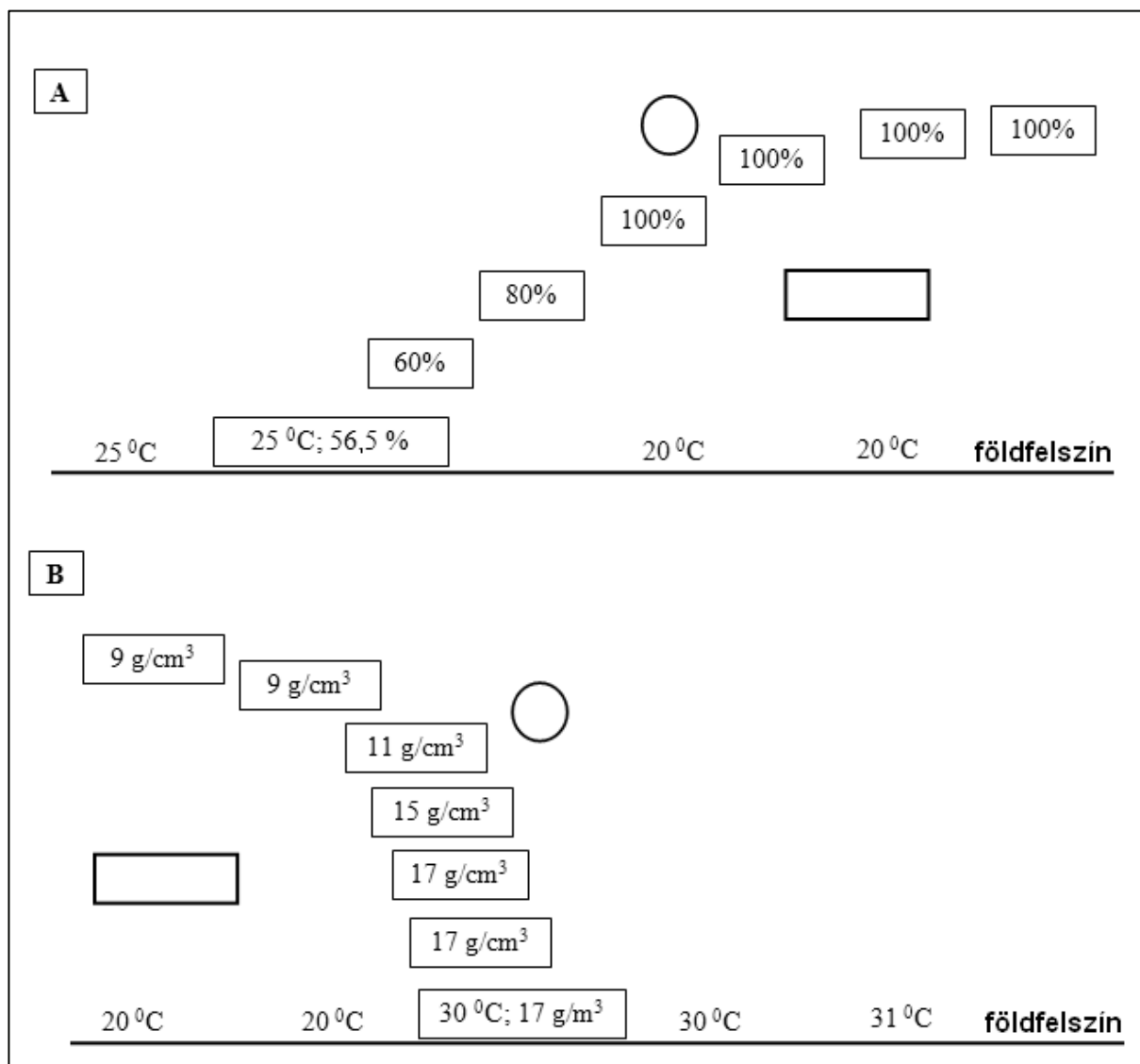
Mely vulkáni kőzet építi fel jellemzően? .....

5 pont	
--------	--

<b>19 pont</b>	
----------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**5. A következő ábra időjárási frontokat mutat be jellemző adataik feltüntetésével. Tanulmányozza az ábrát, és válaszoljon a kérdésekre!**



a) Milyen frontot mutatnak be az ábrák?

A: ..... front B: .....front

2 pont

b) Rajzolja be a téglalapokba megfelelő irányba mutató nyilakkal a levegő áramlási irányát!

2 pont

c) Válaszoljon a kérdésekre a megfelelő ábra betűjével!

1. Melyik esetben tapasztalható jégeső, zivatar? .....
2. Melyik esetben hullik a csapadék a frontvonal előtt? .....
3. Melyik esetben tart hosszabb ideig az esőzés? .....

3 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- d) Rajzoljon egy vízszintes vonalat az **A** ábrába oda, ahol a harmatpont található, és jelölje HP betűkkel!

1 pont	
--------	--

- e) Oldja meg a feladatokat a táblázat segítségével!

°C	-25	-15	-10	0	5	10	15	20	25	30	40
g/m <sup>3</sup>	0,7	1,5	2	5	7	9	13	17	23	30	52

1. Számítsa ki, hogy az **A** ábra esetében:

- a) Mennyi volt a levegő tényleges (abszolút) vízgőztartalma a földfelszínnél?  
*Kerekítsen egész számra!*

..... g/m<sup>3</sup>

- b) Hány métert emelkedett a levegő a harmatpont eléréséig?  
*A számítást itt végezze!*

..... métert

2. Számítsa ki a **B** ábrával kapcsolatban, hogy

- a) Mennyi volt a levegő viszonylagos (relatív) vízgőztartalma a földfelszínnél?  
*A számítást itt végezze!*

..... %

- b) Mely hőmérsékleten érte el a levegő a harmatpontját?

..... °C

6 pont	
--------	--

- f) Írja be a felhők sorszámát az előző oldali **A** és **B** ábra megfelelő karikáiba!

1.



2.



2 pont	
--------	--



--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

g) Írja a különböző frontok nevét azok jelölése (jele) alá!



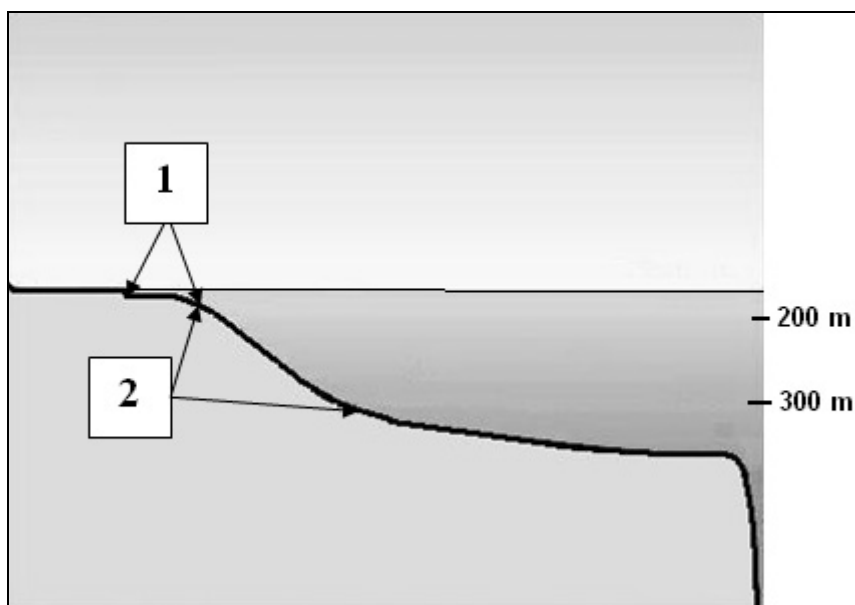
.....

3 pont	
--------	--

19 pont	
---------	--

## 6. Tanulmányozza az ábrákat, és oldja meg a feladatokat!

a) Nevezze meg a tengerpart számokkal jelölt víz alatti részeit!



1. ....

2. ....

Mi a gazdasági jelentősége az 1. számmal jelölt területnek?

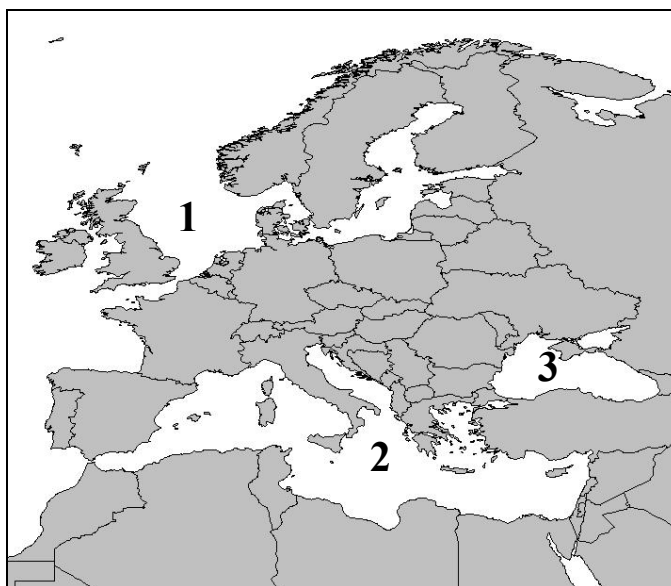
.....

.....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Nevezze meg a számmal jelölt tengereket és azok típusát!

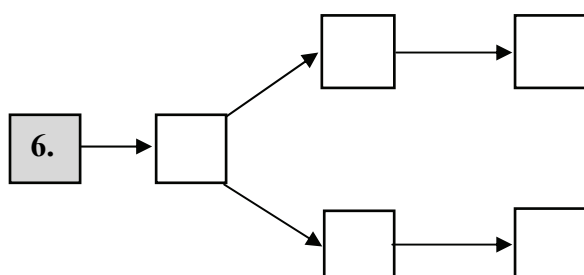


	A tenger neve	A tenger típusa
1		
2		
3		

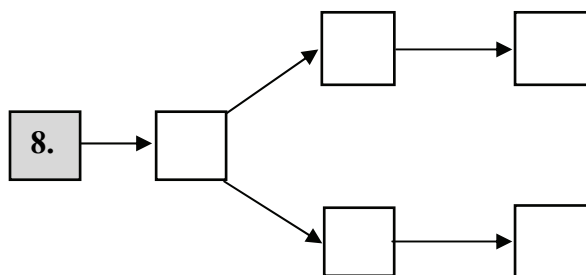
6 pont

c) Alkosson logikai sorokat az elemek sorszámainak beírásával! Minden szám csak egyszer használható fel.

1. A légkör stabil, nem alakul ki felszálló légmozgás.
2. Az alsó légrétegek lehűlnek.
3. Az évi középhőmérséklet csökken.
4. Felszálló légmozgás alakul ki a légkörben.
5. Az alsó légrétegek jobban felmelegszenek.
6. Hideg tengeráramlás.
7. Kevesebb lesz a csapadék.
8. Meleg tengeráramlás.
9. Több csapadék alakul ki.
10. Negatív hőmérsékleti anomália.
11. Nő az évi középhőmérséklet.
12. Pozitív hőmérsékleti anomália.



--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--



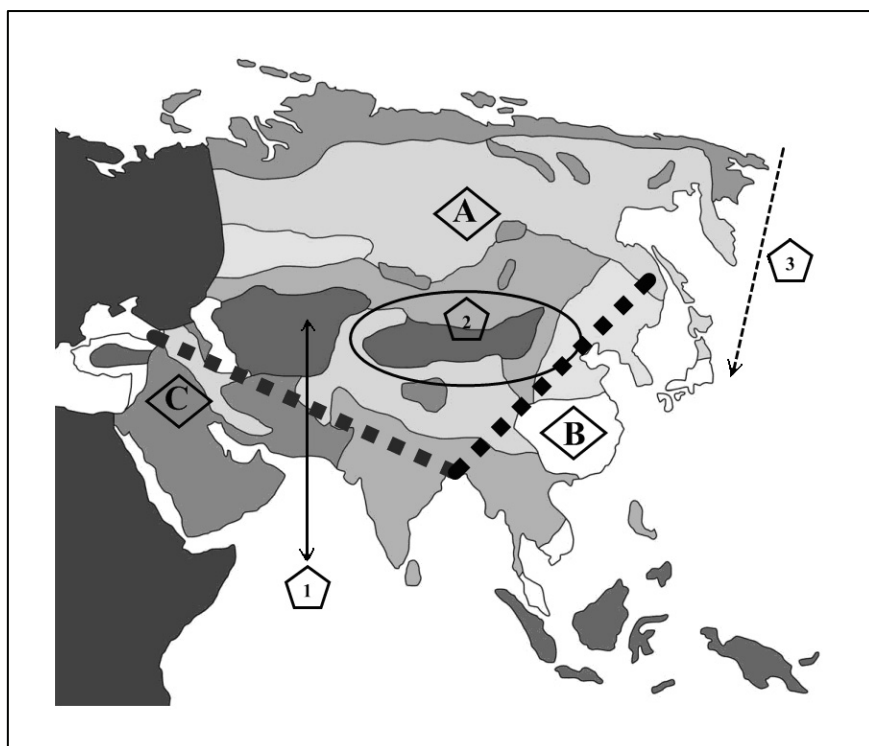
10 pont

19 pont

### 7. Oldja meg az Ázsia éghajlatával kapcsolatos feladatokat!

- a) Ázsia éghajlatát tekintve a legváltozatosabb kontinens. Fekvéséből következően területén minden éghajlati övezet és szinte minden éghajlat megtalálható, a szabályos övezetességet (zonalitást) azonban több tényező is módosítja.

Nevezze meg az övezetességet módosító tényezőket! Segítségként a magyarázó térképvázlaton számokkal utaltunk ezekre.



1

2

3

3 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- b) Ázsia nagy általánosságban három, alapvetően különböző éghajlatú területre osztható a Kis-Ázsiától a Himalájáig, és a Himalájától a Csendes-óceánig húzódó vonalak mentén. A határokat a térképvázlaton vastag szaggatott vonalakkal ábrázoltuk. E három különböző területet nagybetűvel (A, B, C) jelöltük a térképen.

Rendelje a területeket jelölő betűket a következő éghajlati jellemzők mellé, azaz írja az A, B és C betűket a táblázat első oszlopába a megfelelő helyre az évszakok jellemzői alapján!

Ázsia éghajlati területei	Az évszakok jellemzői		
	nyár	tél	csapadék
	<i>forró</i>	<i>enyhe</i>	<i>kevés, szárazság</i>
	<i>meleg</i>	<i>enyhe</i>	<i>bőséges, nyáron</i>
	<i>hűvös</i>	<i>hideg</i>	<i>kevés</i>

2 pont

- c) Az alábbiakban néhány ázsiai országról szóló leírást olvashat. Ezek alapján nevezze meg, hogy mely éghajlat lehet az uralkodó az adott országban! Írja az éghajlatok nevét a pontozott vonalra!

1. A szántóföldek felén rizst vetnek. A tengerpartokat jóformán mindenütt kókuszpálma ültetvények foglalják el. A kivitelre szánt termékek listáját a trópusi gyümölcsök egészítik ki. Nyáron a szigetek délnyugati partját sok csapadék öntözi, míg télen az északkeleti passzát kevés csapadékot szállít. Az év egy részében gyakori tájfunok elsősorban a part menti települések, lakosságát veszélyeztetik.

.....

2. A sziget déli-délkeleti hegyvidékeinek a lejtőin a rizs mellett a tea, a dohány, a szója és a főzelékfélék termesztése jellemző. Az utóbbi időben gyorsan terebélyesedtek a mandarin-, a narancs- és gesztenyeültetvények is. Az országot júniusban délkeletről éri el a „baiu”, azaz az esős évszak. Beköszöntével akár 40 napot is meghaladó esős időszak veszi kezdetét.

.....

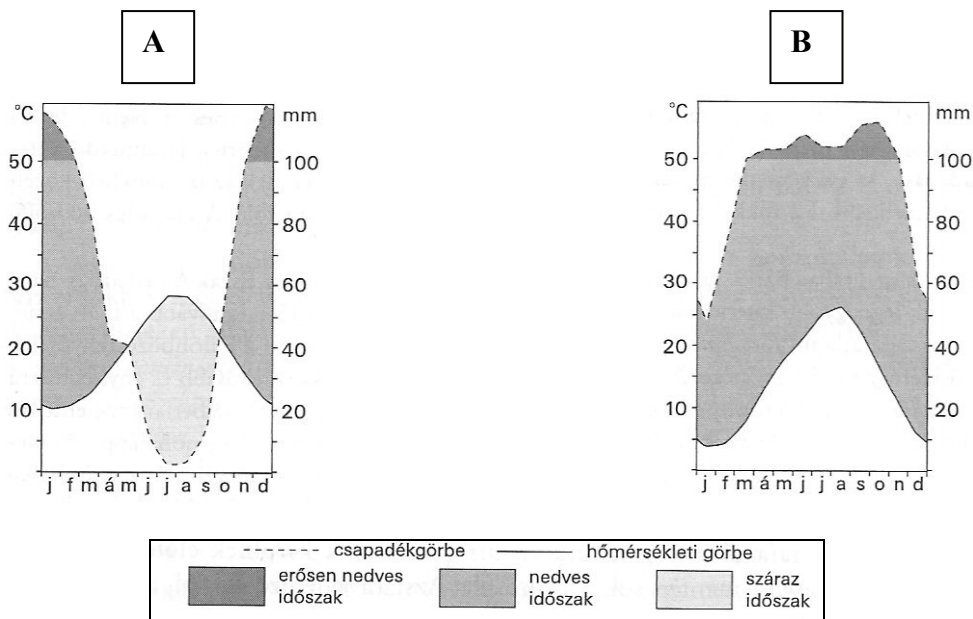
3. Ehhez az éghajlathoz a gesztenyebarna mezőségi talaj és a füves puszták (sztyepp) kapcsolódik. A füves puszták egy részét művelésbe fogták. A gesztenyebarna vagy fekete mezőségi talajon főként búzát és szemes takarmányt termesztenek. A termést azonban sokszor veszélyezteti az aszály. A legeltető állattartás ma is fontos. A jobb minőségű legelőkön szarvasmarhát, a ritkás, sovány pusztákon juhot és kecskét tartanak. Télen a hideg, száraz szél útját csak itt-ott állja egy-egy fa.

.....

3 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- d) Tanulmányozza az alábbi éghajlati diagramokat, majd oldja meg a hozzájuk kapcsolódó feladatokat! Az éghajlati diagramok az északi félgömbre vonatkoznak.



Az alábbi állítások az A-val jelölt vagy a B-vel jelölt diagramra, illetve a diagramokhoz kapcsolható éghajlatokra vonatkozhatnak. Lehetnek olyan állítások, amelyek mindkettőre és olyanok is, amelyek egyikre sem vonatkoznak. Írja az állítások elé az A, B, C és D betűket az alábbiak szerint:

- A) ha az állítás az **A-val** jelölt éghajlati diagramra, illetve éghajlatra igaz  
 B) ha az állítás a **B-vel** jelölt éghajlati diagramra, illetve éghajlatra igaz  
 C) ha az állítás az **A és a B** éghajlati diagramra, illetve éghajlatra egyaránt igaz  
 D) ha az állítás **egykik** éghajlati diagramra, illetve éghajlatra **sem** vonatkozik

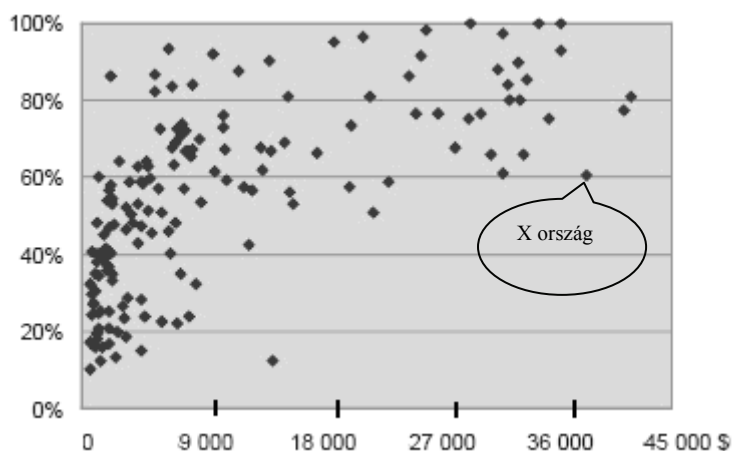
- ..... 1. A leghidegebb téli és a legmelegebb nyári hónapok közötti hőmérséklet-különbség meghaladja a 25 °C-ot.  
 ..... 2. Ezen az éghajlaton több erősen nedves időszak különböztethető meg, amelyek között egy-egy szárazabb hónap van.  
 ..... 3. Az évi középhőmérséklet meghaladja a 10 °C-ot.  
 ..... 4. A legkevesebb csapadék nyáron hullik.  
 ..... 5. Legalább hat hónapban a csapadék mennyisége eléri a 100 mm-t.  
 ..... 6. A meleg-mérsékelt övben előforduló éghajlat diagramja.  
 ..... 7. A nedves kontinentális éghajlatra jellemző diagram.

7 pont

15 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. A diagram pontjai a Föld egyes országait jelölik. Az országok helyét a városi népesség aránya (y tengely) és a GDP/fő érték (x tengely) határozza meg. (\$ = amerikai dollár) Tanulmányozza a diagramot, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!



Forrás: [http://earthtrends.wri.org/images/urban\\_vs\\_rural\\_welfare\\_large.jpg](http://earthtrends.wri.org/images/urban_vs_rural_welfare_large.jpg)

- a) Írja le a diagramon X-szel jelölt országra jellemző társadalmi-gazdasági mutatók értékét!

A mutató neve:	1. ....	2. ....
A mutató értéke:	3. ....	4. ....

2 pont

- b) Döntse el, hogy a diagram adatai alapján igazak vagy hamisak az alábbi állítások! Írjon I betűt az igaz, és H betűt a hamis megállapítások sorszáma elé!

- .....1. A GDP/fő érték alapján a magas jövedelmű országok csoportjába sorolt államokra kivétel nélkül igaz, hogy a népesség több mint 2/3-a városlakó.
- .....2. Általában elmondható, hogy a magas jövedelmű országokban a népesség nagyobb hányada lakik városokban, mint falvakban.
- .....3. Ha egy országban az urbanizáció mértéke meghaladja a 40%-ot, akkor ott általában a GDP/fő értéke is meghaladja a 18 000 \$-t.
- .....4. Ha egy országban a GDP/fő értéke meghaladja a 18 000 \$-t, akkor ott általában az urbanizáció mértéke is meghaladja a 40%-ot.
- .....5. Nincs olyan alacsony jövedelmű ország, amelyben a városi népesség aránya meghaladná a 80%-ot.
- .....6. A városállamok a magas jövedelmű országok csoportjába tartoznak.

6 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- c) Fogalmazzon meg a fejlődő országokra általánosan jellemző két tényezőt, amelyek a városi lakosság lélekszámának erőteljes növekedését idézik elő!

— .....

— .....

2 pont	
--------	--

10 pont	
---------	--

9. Olvassa el a fogalmakat, illetve az állításokat, majd karikázza be az egyetlen helyes megoldás betűjelét!

1. Hazánk legnépesebb vidéki városa:

- A. Miskolc
- B. Szeged
- C. Debrecen
- D. Eger

2. A népesedési folyamat első szakaszára jellemző, hogy:

- A. magas a születések és alacsony a halálozások száma
- B. alacsony a születések és alacsony a halálozások száma
- C. alacsony a születések és magas a halálozások száma
- D. magas a születések és magas a halálozások száma

3. A nagyraszok közé tartozik:

- A. mulatt
- B. mesztic
- C. negrid
- D. arab

4. A korfa:

- A. az adott ország lakosainak életkor szerinti csoportosítása
- B. a népesség nem és életkor szerinti csoportosítása
- C. a népesség várható élettartamát szemlélteti különböző történelmi korokban
- D. a világ népességének életkor szerinti csoportosítása

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**5. Nem vallási központ:**

- A. Makó
- B. Jeruzsálem
- C. Mekka
- D. Vatikán

**6. Nem szórványtelepülés:**

- A. tanya
- B. farm
- C. agglomeráció
- D. sortanya

**7. A bolygóváros:**

- A. kizárólag lakófunkciót lát el
- B. egyetemekhez, kutató intézetekhez kapcsolódó K+F központ
- C. a nagyváros külső lakóövében kialakult helyi központ
- D. munkahelyei az agglomerációs központ tehermentesítésére jöttek létre

<b>7 pont</b>	
---------------	--

**10. Döntse el, hogy mely fogalomra vonatkoznak az egyes megállapítások! Írja a megfelelő fogalom betűjelét a megállapítás sorszáma elé! *Nem minden betűjelet tud elhelyezni.*****Fogalmak:**

- A) extenzív fejlesztés
- B) öntözéses-árasztásos gazdálkodás
- C) gazdasági szerkezet
- D) intenzív fejlesztés
- E) foglalkozási szerkezet
- F) száraz művelés

- ..... 1. Megmutatja, hogy a kereső népesség milyen arányban oszlik meg az egyes ágazatok között.
- ..... 2. Amikor a mezőgazdasági termelést újabb területek művelésbe vonásával növelik.
- ..... 3. A hagyományos mezőgazdaság egyik típusa, mely elsősorban a monszunvidékekre jellemző.

<b>3 pont</b>	
---------------	--



--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

### 11. Oldja meg az Észak-Európával kapcsolatos feladatokat!

- a) Nevezze meg Észak-Európa legfontosabb nehézfém-ércét! .....

Melyik országban találjuk a legjelentősebb bányáit? .....

Mely szerkezeti elemekhez (nagyszerkezeti egységhez) kapcsolódik az előfordulása?

....., .....

4 pont	
--------	--

- b) Nevezze meg az Európai Unióhoz csatlakozott észak-európai országokat!

.....

.....

Húzza alá azt, amelyik a legkorábban csatlakozott a közösséghez!

4 pont	
--------	--

- c) Melyik észak-európai ország tartozik az euró-zónához? .....

1 pont	
--------	--

- d) Norvégia közlekedésében alapvető fontosságú a part menti hajózás. Mely adottságok segítették elő, tették lehetővé ezt? Fogalmazzon meg kettőt!

— .....

.....

— .....

.....



2 pont	
--------	--

- e) Mely ásványkincs kapcsolódik az Északi-tengerhez?

.....

Mely észak-európai ország részesedik a legnagyobb mértékben a kitermelésből?

.....

2 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

f) Olvassa el az alábbi szövegrészletet, majd válaszoljon a kérdésekre!

„A villamos energia felhasználásának nagysága (pl. az egy főre eső villamos-energia-fogyasztás) egy társadalom technikai fejlettségének, gazdasági színvonalának és jólétének meghatározója lett. Európában az egy főre eső villamosenergia-fogyasztás az északi országokban (Norvégia, Svédország) a legmagasabb.”

Forrás: [http://ugyfelkapu.elmu.hu/download/INTERNET\\_Hogyan\\_jut\\_el\\_az\\_aram\\_a\\_konnektorba\\_ELMU.pdf](http://ugyfelkapu.elmu.hu/download/INTERNET_Hogyan_jut_el_az_aram_a_konnektorba_ELMU.pdf)

Milyen típusú erőművekben állítják elő a villamos energia döntő részét ezekben az országokban?.....

Mely természeti adottságok teszik lehetővé ezt? Fogalmazzon meg két okot!

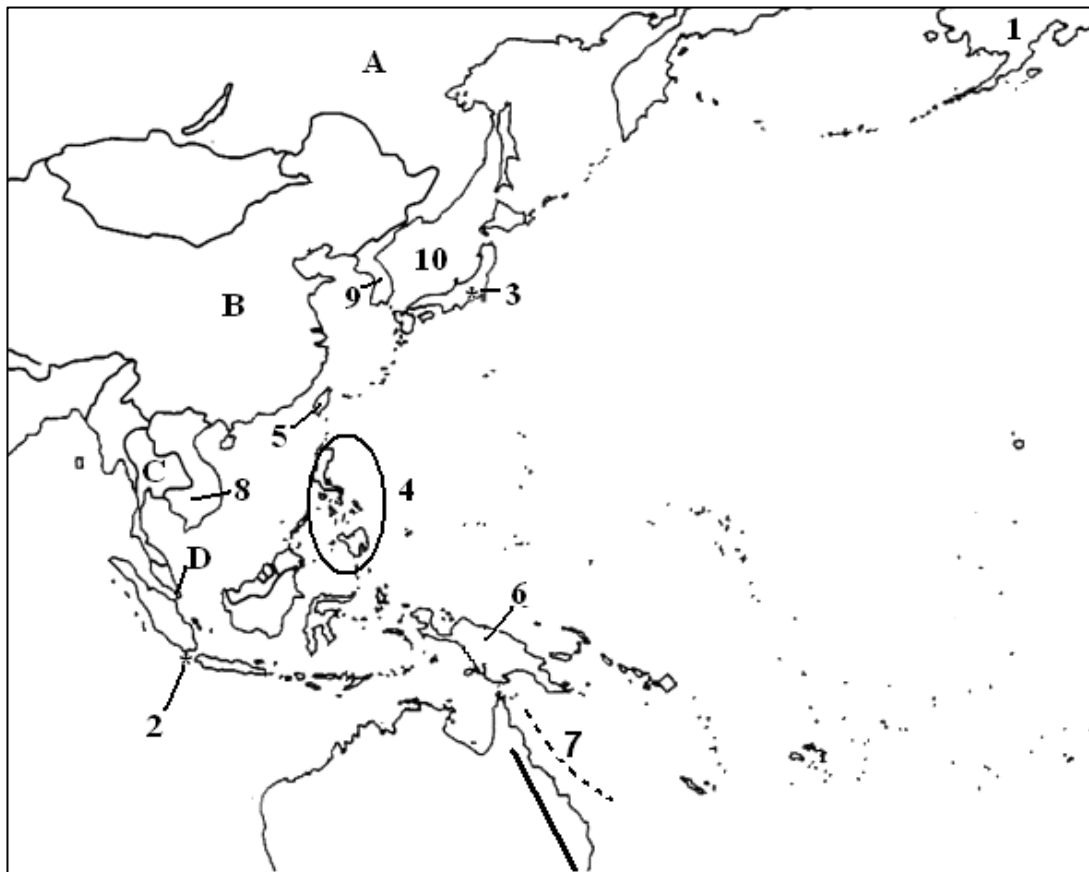
— .....

— .....

3 pont

16 pont

12. Tanulmányozza az alábbi térképvázlatot, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!



--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- a) Nevezze meg a számokkal jelzett földrajzi tájakat, amelyek főként szigetek, szigetcsoportok, félszigetek!

1. .... (táj)
2. .... (vulkán)
3. .... (vulkán)
4. .... -szigetek
5. .... (sziget)
6. .... (sziget)
7. .... (képződmény)
8. .... -félsziget
9. .... -félsziget
10. .... -tenger

10 pont

- b) Nevezze meg a térképvázlaton betűvel jelölt országokat!

A: ..... B: .....  
C: ..... D: ..... (városállam)

4 pont

- c) Olvassa el az alábbi idézetet, majd válaszoljon a kérdésekre!

„... Az Európai Unió mintájára létrehozott ASEAN 2015-ig kívánja létrehozni az egységes gazdasági övezetet [...]. Ez eleve is nehéz vállalkozás, tekintettel az országok különböző politikai, kulturális és gazdasági berendezkedésére, de a hitelezési válság és az exporttermékeik iránti kereslet visszaesése súlyosan megingatta az egyébként is instabil gazdaságokat....”

Forrás: www.kitekinto.hu; Ázsiai összefogás: ki tudja, merre..., 2009. április

1. Mi a magyar neve az ASEAN betűszóval jelölt szervezetnek?

.....

2. A kulturális, vallási különbség alátámasztására nevezzen meg a térségre jellemző két világvallást!

..... , .....

3. Mely exporttermékekre utalhat a cikkrészlet? Írja annak a három nyersanyagnak a betűjelét a négyzetekbe, amelyek nagy mennyiségben kerülnek a délkelet-ázsiai térség országaiból a világpiacra!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- A) rizs  
B) kávé  
C) ónérc  
D) kőolaj  
E) bauxit  
F) feketekőszén

--	--	--

6 pont

20 pont

**13. Az egyes pontokban felsorolt városok közül egy valamilyen földrajzi ok miatt nem illik a többi közé. Húzza alá a kakukktojást, majd indokolja meg, hogy miért tartoznak egy csoportba a többiek!**

- a) Eger                      Szekszárd                      Cegléd                      Sopron

A többiek mind: .....

2 pont

- b) Hollókő                      Hévíz                      Hajdúszoboszló                      Bük

A többiek mind: .....

2 pont

- c) Debrecen                      Pécs                      Nyíregyháza                      Székesfehérvár

A többiek mind: .....

2 pont

- d) Záhony                      Siófok                      Hegyeshalom                      Balassagyarmat

A többiek mind: .....

2 pont

- e) Tiszaújváros                      Debrecen                      Kaposvár                      Százhalombatta

A többiek mind: .....

2 pont

- f) Pápa                      Gyula                      Szeged                      Visonta

A többiek mind: .....

2 pont

12 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**14. Olvassa el a szövegrészletet, majd válaszoljon a kérdésekre a forrás alapján!**

„A rendszerváltás után újjáéledő magyarországi autógyártás első terméke az Opel szentgotthárdi gyárában egy Astra volt 1992. március 13-án. Az első Swift november 5-én készült el Esztergomban. Az Astrából 1998-ig majdnem 90 ezer gördült le a szalagról (Szentgotthárdon azóta csak sebességváltó- és motorgyárat működtet a General Motors), Suzukiból eddig több, mint másfél milliót gyártottak. Szintén magyar autóként szokás emlegetni a több mint négyszázezer Audi TT sportkocsit, amelynek összeszerelése 1998-ban kezdődött Győrben. A Mercedes Kecskemétnél épülő üzemében 2012-től tervezik az A és B osztályú kompakt autók gyártását, évente mintegy százezer darabot.

...De a japán márka már rég átkelt az európai vámhatáron is: 1994 óta a magyar és más európai beszállítások együttes aránya meghaladja az autók értékének 60%-át, így helyi gyártmánynak számít.”

**a)** A következő feladatok a cikkben szereplő információkkal kapcsolatosak. Karikázza be az egyes meghatározásoknak megfelelő egyetlen helyes válasz betűjelét!

**1.** Az ipari tevékenységek mely csoportjába tartozik az autógyártás?

- A) alapanyagipar
- B) feldolgozóipar
- C) kitermelőipar

**2.** Hány üzemben gyártanak jelenleg gépkocsit hazánkban?

- A) 2
- B) 4
- C) 3
- D) 1

2 pont	
--------	--

**b)** Miért fontos az anyavállalat számára, hogy a Swift magyar terméknek minősül?

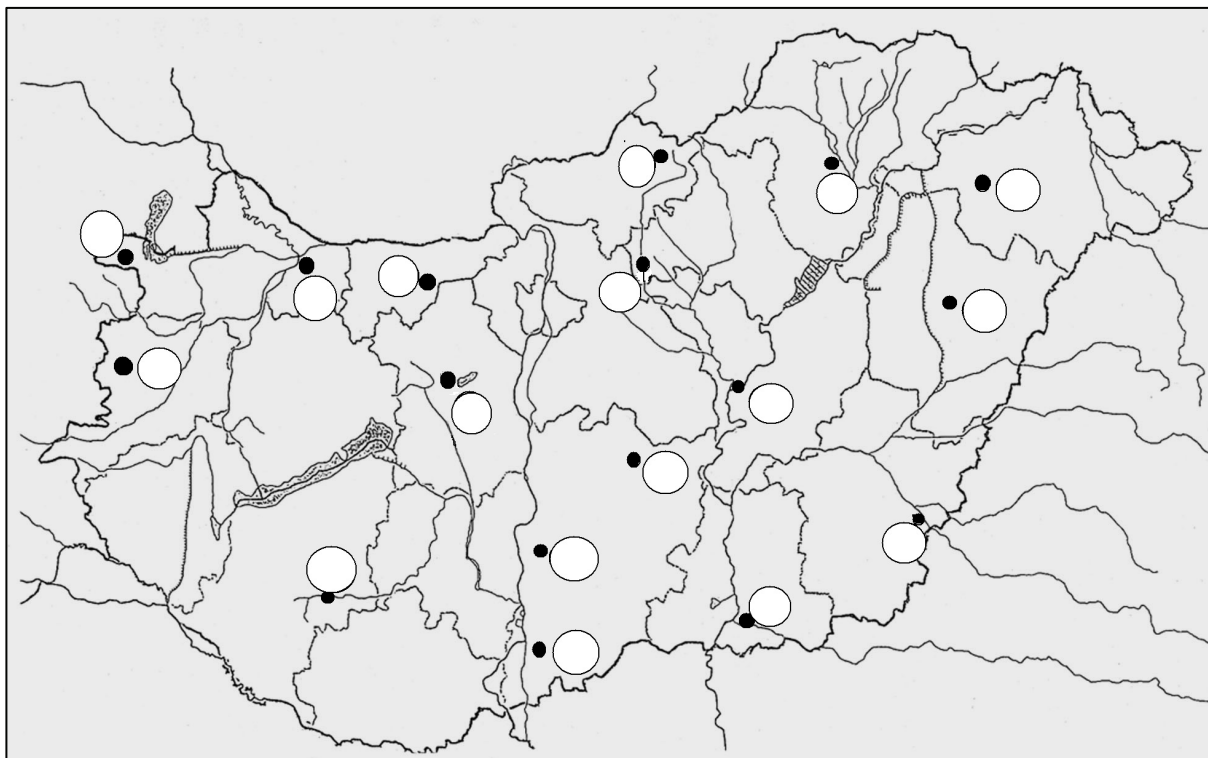
.....

1 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- c) Az alábbi településeken működő cégek a hazai autógyártás fontos beszállítói. Mely városkarikák jelölik ezeket a településeket a térképvázlaton? Írja a megfelelő karikába a város sorszámát! *Nem tud minden karikába számot írni.*

- |                   |               |
|-------------------|---------------|
| 1. Nyíregyháza    | 6. Miskolc    |
| 2. Székesfehérvár | 7. Kalocsa    |
| 3. Salgótarján    | 8. Kecskemét  |
| 4. Szombathely    | 9. Kaposvár   |
| 5. Hatvan         | 10. Tatabánya |



10 pont

13 pont

### 15. Oldja meg az alábbi feladatokat!

- a) Egy bankár összegyűjtötte egy adott év, adott időszak valutaárfolyamainak változásait.

Március 1.	1 USD = 181 HUF
Március 16.	1 USD = 180 HUF
Április 8.	1 USD = 177 HUF
Május 13.	1 USD = 181 HUF
Május 11.	1 USD = 183 HUF
Május 21.	1 USD = 186 HUF

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. Mi történt a forinttal március közepén és április elején a dollárhoz képest?  
.....
2. Mi történt a forinttal májusban?  
.....
3. A bankár a megtakarított forintot dollárba akarta befektetni. Melyik időpontban történő vásárláskor járt a legjobban?  
.....
4. Mikor volt érdemes visszaváltania a dollárban történt befektetést forintra?  
.....
5. Mennyit nyert vagy veszített a bankár, ha március 16-án vásárolt dollárt 100 000 forint értékben, és ezt az összeget május 21-én váltotta vissza forintra. *A számítás közben kerekítsen egész számra!*  
A számítást itt végezze!

A tranzakció eredménye:.....

7 pont	
--------	--

- b) Az alábbi fizetőeszközök forgalomba kerülésének és visszavonásának dátumai olvashatók a képek alatt. Tanulmányozza a képeket, és válaszoljon a kérdésekre!



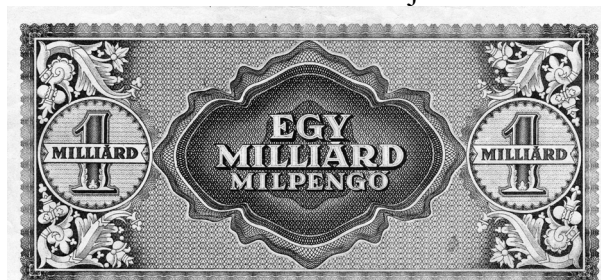
1945. május 15. – 1946. május 6.



1946. február 28. – 1946. június 24.



1946. április 2. – 1946. június 24.



1946. június 27. – 1946. július 31.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. Mely jelenséget ismeri fel a képek alapján? .....
2. Miből következtetett erre? Írjon le egy indokot!

.....

.....

2 pont

- c) A pénz mely típusaira ismer a képek alapján?



1. ....



2. ....

2 pont

11 pont



--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

## 16. Oldja meg a globális társadalmi problémákkal kapcsolatos feladatokat!

- a) Egészítse ki az alábbi szöveget! A szövegben elhelyezett számoknak megfelelő fogalmakat megtalálja a táblázat szókészletében. Írja a számokat a megfelelő fogalom előtti négyzetbe! *Nem tud minden fogalmat felhasználni, így lesznek olyan kifejezések, amelyek elé nem kerülhet szám! Egy szám csak egy helyre írható.*

Az élelmezési válság legfőbb oka nem abban keresendő, hogy a népesség növekedési ütemével nem tud lépést tartani az .....**1.**..... a világon, hanem egyrészt abban, hogy a .....**2.**.....és az éhezés sújtotta országokban nem tudnak előállítani elegendő élelmiszert, másrészt abban, hogy ezekben az államokban nincs .....**3.**..... arra, hogy *ezeket\** a .....**4.**.....beszerezzék.

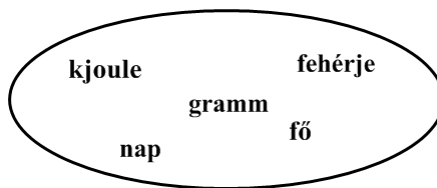
	segélyekből		világpiacról
	élelmiszer-termelés		fizetőképes kereslet
	szegénység		élelmiszer-fogyasztás
	fenntartható fejlődés		Világbanktól

Melyik, a szövegben előforduló kulcsszóra utal a \*-gal jelölt ezeket szó!

.....

5 pont

- b) A FAO mennyiségi és minőségi mutatókat és mértékegységeket használ egy-egy ország táplálkozási színvonalának jellemzésére. Megadtuk a mutatókhoz kapcsolódó fogalmakat, mértékegységeket. Egészítse ki a táblázatot ezek felhasználásával! *Egy fogalom többször is felhasználható.*

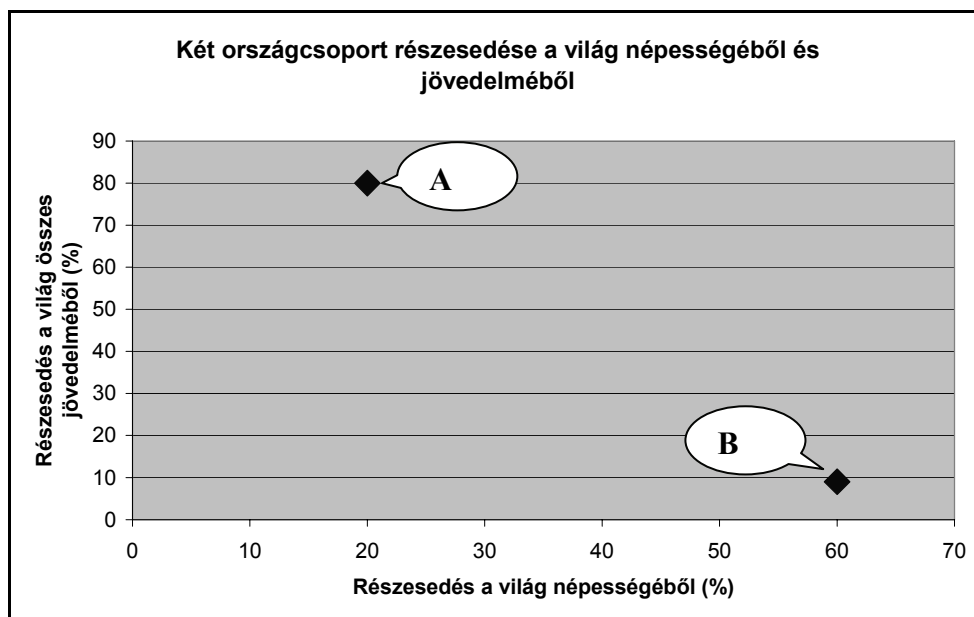


A táplálkozási színvonalat jellemző mutatók		Mértékegysége
Mennyiségi mutató:	<i>Az egy főre jutó napi élelmiszer-fogyasztás energiatartalma</i>	1. ....
Minőségi mutató:	2. ....	<i>gramm fehérje / fő / nap</i>

2 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Tanulmányozza a diagramot! Olvassa el, és oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatot!



Világunkat úgy is szokták jellemezni, mint a „20 a 80-hoz” társadalom.

1. A diagramon melyik betűvel jelölt országcsoporth szemlélteti ezt a megállapítás?  
.....
2. Hogy nevezzük összefoglaló néven ezt az országcsoporthot?  
.....
3. Mit jelent a fenti megállapítás? Fogalmazza meg a diagram alapján!  
.....  
.....

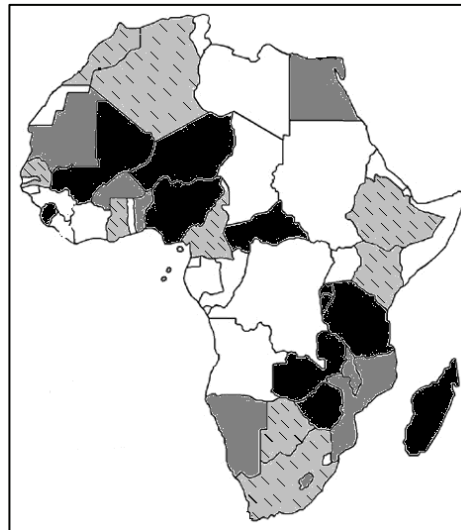
4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- d)** Az alábbi térképvázlat a szegénységi szint alatt élő népesség százalékos arányát mutatja egyes afrikai országokban. Oldja meg a térképvázlathoz kapcsolódó feladatot! Válassza ki a felsorolt országok közül azt a négyet, amelyekben a népesség kevesebb, mint egynegyede él a szegénységi szint alatt! Írja a megfelelő betűjeleket a négyzetekbe!

- A) Algéria
- B) Egyiptom
- C) Csád
- D) Dél-afrikai Köztársaság
- E) Kenya
- F) Líbia
- G) Marokkó
- H) Nigéria
- I) Tunézia

--	--	--	--



nincs adat
  0 - 25%
  26 - 50%
  51% és e felett

4 pont	
--------	--

15 pont	
---------	--

<b><i>A feladatlappal elérhető összes pontszám:</i></b>	
---	--

<b><i>200 pont</i></b>	
------------------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

feladat sorszáma	maximális pontszám	elért pontszám
1.	6	
2.	10	
3.	5	
4.	19	
5.	19	
6.	19	
7.	15	
8.	10	
9.	7	
10.	3	
11.	16	
12.	20	
13.	12	
14.	13	
15.	11	
16.	15	
<b>ÖSSZESEN</b>	<b>200</b>	
<b>Az írásbeli vizsgarész pontszáma 200:2=</b>	<b>100</b>	

\_\_\_\_\_  
javító tanár

Dátum: .....

	pontszáma <b>egész számra</b> kerekítve	programba beírt <b>egész</b> pontszám
Földrajzi ismeretek és képességek — feladatsor <b>Írásbeli vizsgarész</b>		

\_\_\_\_\_  
javító tanár

\_\_\_\_\_  
jegyző

Dátum: .....

Dátum: .....